

# MODENAR

## O UMJETNIČKOJ BAŠTINI I NARUČITELJIMA U 17. I 18. STOLJEĆU U ZAGREBU ciklus predavanja

Muzej grada Zagreba  
proljeće – jesen 2025.



Zagreb, FF Press, 2025.

## O umjetničkoj baštini i naručiteljima u 17. i 18. stoljeću u Zagrebu

ciklus predavanja

Muzej grada Zagreba  
Opatička 20, Zagreb  
proljeće - jesen 2025.

### *Organizacijski odbor:*

Josipa Alviž, Dubravka Botica, Sanja Cvetnić, Zeynep Oğuz Kursar, Danko Šourek, Maja Žvorc (Odsjek za povijest umjetnosti, Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu)  
Ana Torić (Muzej grada Zagreba)

### *Izdavač:*

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet; FF Press

### *Za izdavača:*

Domagoj Tončinić

### *Urednici:*

Josipa Alviž  
Dubravka Botica  
Danko Šourek

### *Grafičko oblikovanje i dizajn:*

Ivana Klement

Ciklus predavanja financira Hrvatska zaklada za znanost projektom **MODENAR. Modeli naručiteljstva. Naručitelji, umjetnici i publika u Zagrebu u 17. i dugom 18. stoljeću** [IP-2022-10-3190]



## O UMJETNIČKOJ BAŠTINI I NARUČITELJIMA U 17. I 18. STOLJEĆU U ZAGREBU

ciklus predavanja  
proljeće - jesen 2025.

Prezentacija rezultata istraživanja projekta Hrvatske zaklade za znanost  
**MODENAR - Modeli naručiteljstva. Naručitelji, umjetnici i publika u  
Zagrebu u 17. i dugom 18. stoljeću** [IP-2022-10-3190],  
voditeljice prof. dr. sc. Dubravke Botica, Odsjek za povijest umjetnosti,  
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

**Predavanja se održavaju u Muzeju grada Zagreba,  
Opatička ulica 20, Zagreb,  
s početkom u 18 sati.**

Sva predavanja počinju u 18 sati.

## Raspored izlaganja

Danko Šourek,  
Filozofski fakultet  
Sveučilišta u Zagrebu

**Stara katedrala u Muzeju grada  
Zagreba**

četvrtak,  
27. ožujka 2025.

Josipa Alviž,  
Filozofski fakultet  
Sveučilišta u Zagrebu

**Pod zaštitom Bezgrješne:  
povijest kapucinskog samostana  
na Gradecu**

četvrtak,  
10. travnja 2025.

Sanja Cvetnić, Filozofski  
fakultet Sveučilišta u  
Zagrebu

**Geopolitika u raju:  
sveci i blaženici u ikonografiji  
slikā 17. i 18. stoljeća na Kaptolu  
i Gradecu u stalnom postavu  
Muzeja grada Zagreba**

četvrtak,  
24. travnja 2025.

Valentina Janković  
Barbarić,  
Hrvatsko katoličko  
sveučilište u Zagrebu

**Tragovi naručiteljske djelatnosti  
u pisanoj ostavštini plemićkih  
obitelji u 17. i 18. stoljeću**

četvrtak,  
8. svibnja 2025.

Dubravka Botica,  
Filozofski fakultet  
Sveučilišta u Zagrebu

**Isusovački kompleks na Ksaveru  
- povijest naručitelja, gradnje i  
opremanja**

četvrtak,  
15. svibnja 2025.

Maja Žvorc,  
Filozofski fakultet  
Sveučilišta u Zagrebu

***In memoria aeterna:*  
ranonovovjekovni nadgrobnji  
spomenici iz Muzeja grada  
Zagreba kao svjedočanstvo  
života, vremena i ukusa**

četvrtak,  
16. listopada 2025.

Petra Batelja Majić,  
Institut za povijest  
umjetnosti, Zagreb

***Genealogia familiae Orsich a  
Lapsanovich – obiteljska  
predaja o podrijetlu i fenomen  
»izmišljenih tradicija« na  
primjeru rodoslovlja iz Muzeja  
grada Zagreba***

četvrtak,  
23. listopada 2025.

Matej Klemenčič,  
Filozofski fakultet  
Sveučilišta u Ljubljani

**Kipar Francesco Robba  
i Zagreb**

četvrtak,  
6. studenoga 2025.

Zeynep Oğuz Kursar,  
Filozofski fakultet  
Sveučilišta u Zagrebu

**Percepcija Hrvatske u  
osmanskim izvorima 17. i 18.  
stoljeća**

četvrtak,  
13. studenoga 2025.

## Pod zaštitom Bezgrješne: povijest kapucinskog samostana na Gradecu

U zapadnom dijelu današnjeg parka Bele IV. na zagrebačkom Gradecu je od sredine 17. stoljeća pa sve do 1941. godine stajao samostan Reda manje braće kapucina, trećeg ogranka franjevačkog reda. Uz samostan se nalazila i kapucinska crkva koju je zagrebački biskup Franjo Ergelski (1628. – 1637.) 1. kolovoza 1631. posvetio Bezgrješnom Začecu Blažene Djevice Marije, a koja je srušena u dvadesetim godinama 19. stoljeća. U sklopu samostana kapucini su također imali i vrt na mjestu današnjeg parka Grič. Samostan je odmah po utemeljenju priključen Štajerskoj kapucinskoj provinciji sa sjedištem u Grazu te je, nakon samostana u Rijeci (1610.), bio drugi kapucinski samostan osnovan na području današnje Hrvatske. Predstavljao je važno središte širenje kapucinske reforme, a u njemu su djelovali čuveni propovjednici poput o. Štefana Zagrepca (1669. – 1742.), autora petosveščane zbirke propovijedi *Hrana duhovna ovčic kršćanskeh* (1715. – 1734.).

Iako se od cjelokupnog samostanskog sklopa gotovo ništa nije očuvalo, na predavanju će se temeljem arhivskih dokumenata, bibliotečnog gradiva i povijesnih prikaza Gradeca, od kojih su neki pohranjeni i u Muzeju grada Zagreba, nastojati rekonstruirati prvotni izgled kapucinskog samostana te njegovo mjesto u urbanom tkivu grada. Također, govorit će se o okolnostima dolaska kapucina na Gradec 1618. godine, o tijeku gradnje njihova samostana, o kapucinskim donatorima i njihovoj ulozi u podizanju i likovnom opremanju samostana i crkve, o značaju titulara kapucinske crkve te, naposljetku, o ukinuću, desakralizaciji i rušenju samostana.

**Josipa Alviž** (Brežice, 1980.) izvanredna je profesorica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na kojem drži nastavu iz obveznih i izbornih kolegija diplomskog studija te Doktorskog studija povijesti umjetnosti, kulturne baštine i vizualne kulture. Područja njezina znanstvenog interesa su metodika nastave povijesti umjetnosti, povijest učenja i poučavanja povijesti umjetnosti, likovne umjetnosti 17. i 18. stoljeća u kontekstu hrvatske i srednjoeuropske arhitekture te veze sa štajerskim graditeljskim radionicama.

## ***Genealogia familiae Orsich a Lapsanovich*** **- obiteljska predaja o podrijetlu i fenomen »izmišljenih tradicija« na primjeru rodoslovlja iz Muzeja grada Zagreba**

Od početka 18. stoljeća nadalje primjećuje se značajan interes hrvatskog i stranog plemstva za reprezentaciju putem genealogija (rodoslovlja), kao jednog od načina iskazivanja kontinuiteta i povijesnog položaja tzv. stare krvi. U kontekstu ranonovovjekovnog društva obiteljske predaje o podrijetlu dio su uobičajenog diskursa te se uz gotovo sve stare plemićke obitelji (Csaky, Drašković, Patačić i dr.) može povezati jedna ili više predaja. Analiza historijskog narativa o obiteljskom podrijetlu u pravilu pokazuje genealošku neautentičnost podataka i njihovu proizvoljnu vjerodostojnost zbog čega ih se naziva i tzv. izmišljenim tradicijama. U suvremenoj historiografiji prepoznate su kao važan segment plemićkog identiteta s obzirom da su bile relevantan dokument za stjecanje, održavanje i potvrđivanje plemićkog statusa pred vladarom i društvom.

Rodoslovno stablo obitelji Oršić (1748.) iz Muzeja grada Zagreba vizualna je afirmacija obiteljske predaje o podrijetlu Oršićā od praplemena Lapčana i Karinjana. Sastoji se od linearnog niza muških potomaka od Martina Lapsanovića od Jabogonov, *kneza Karine i Goricze*, do Krste II. Oršića Slavetičkog, u vremenskom rasponu od 1105. do 1744. godine te je upotpunjena prijepisima dijelova darovnica, heraldičkim znakovljem i nizom simboličkih elemenata unutar ikonografije »Jošuinog stabla«. Kroz predavanje o podrijetlu obitelji Oršić otvoriti će se i pitanja o vremenu i namjeni nastanka slike rodoslovnog stabla u kontekstu reprezentacije naručitelja.

**Petra Batelja Majić** (Zagreb, 1988.), povjesničarka umjetnosti i magistra luzitanistike. Radila je na poslovima pisanja i vođenja projekata u privatnom sektoru te u Službi za muzejsku djelatnost Ministarstva kulture i medija RH. Doktorirala je 2021. godine na Fakultetu hrvatskih studija u Zagrebu s temom »*Imago nobilis*« - reprezentacija obitelji Oršić na prostoru *Trojedne Kraljevine u 18. stoljeću*, a od 2025. godine zaposlena je kao viša asistentica na Institutu za povijest umjetnosti u Zagrebu. Njezini glavni istraživački interesi obuhvaćaju umjetnost ranog novog vijeka i hrvatsko plemstvo.

## Isusovački kompleks na Ksaveru - povijest naručitelja, gradnje i opremanja

Nekadašnja isusovačka crkva sv. Franje Ksaverskog zauzimala je važno mjesto u vjerskom životu Zagreba u baroknom razdoblju. Podignuta u 17. stoljeću kao narudžba obitelji Erdődy, kapelica smještena na obroncima Medvednice uz ladanjski kompleks i mlin, postala je mjesto hodočašća velikog broja vjernika ne samo iz Zagreba nego i čitave regije, pa i susjedne Štajerske. Usljed intenzivnog čašćenja kapela je povećana, a sredinom 18. stoljeća postojeća kapela zamijenjena je novom kasnobaroknom crkvom koju gradi Matija Jušić. Naručitelji nove crkve su bili zagrebački biskupi Branjug i Thauzy te kanonik Sinesperg, uz članove obitelji Erdődy, koji su posebno častili sv. Franju Ksaverskog. Do crkve smještene na brdu vodi scenično organizirana kalvarija, a ulaz u kompleks markiran je monumentalnim portalom. Opremljena je kvalitetnim oltarima domaćeg kipara Antuna Reintera. Ukidanjem isusovačkog reda postaje kapela filijala župe sv. Marka, a kasnije župna crkva. Od 1923. godine crkvu i kompleks preuzimaju franjevci trećoredci.

U izlaganju će biti prikazana povijest gradnje i opremanja crkve na temelju postojeće literature te rezultati novih istraživanja arhivske građe, s naglaskom na istaknute naručitelje tijekom 17. i 18. stoljeća. U recentnim istraživanjima na temelju komparativne analize i istraživanja arhivske građe upotpunjena je slika o ovoj značajnoj crkvi, prepoznato je njezino mjesto u kontekstu hrvatske i srednjoeuropske arhitekture te veze sa štajerskim graditeljskim radionicama.

**Dubravka Botica** (Zagreb, 1976.) redovita je profesorica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Znanstveno se usavršavala u Njemačkoj i Austriji. Njezin istraživački interes usmjeren je na hrvatsku umjetnost od 16. do 19. stoljeća u srednjoeuropskom kontekstu i povijest povijesti umjetnosti. Objavila je nekoliko knjiga, više desetaka znanstvenih radova u domaćim i stranim časopisima te je sudjelovala u nekoliko izložbenih projekata. Od prosinca 2023. voditeljica je istraživačkog projekta HRZZ-a *Modeli naručiteljstva. Naručitelji, umjetnici i publika u Zagrebu u 17. i dugom 18. stoljeću*. Jedna je od utemeljitelja istraživačke grupe za 18. stoljeće IGOS.

## Geopolitika u raju: sveci i blaženici u ikonografiji slikā 17. i 18. stoljeća na Kaptolu i Gradecu u stalnom postavu Muzeja grada Zagreba

Geostrateška predviđanja dio su političkih vizija naraštaja koji je svjedočio velikom uzmaku Osmanskoga Carstva s istočne granice Zagrebačke biskupije krajem 17. stoljeća. Trijumfalna *reconquista* feldmaršala Johanna Heinricha von Dünewalda, a potom i princa Eugena Savojskoga, vratila je pod katoličkoga vladara područje Slavonije, Baranje i zapadnoga Srijema (Mir u Srijemskim Karlovcima 1699.) te istočni dio Srijema, Banat i sjevernu Srbiju (Požarevački mir 1718.). Na temelju tih vojnih uspjeha naraštaji kaptolske elite stvarali su strategiju da proširena biskupija postane nadbiskupijom. Funkcionalni pogledi Monarhije i Crkve na buduće događaje u novim okolnostima – s razmišljanjem o tome kako što plodnije iskoristiti prilike u promociji društvenih vrijednosti lojalnosti Svetim Rimskim Carevima, u brizi za sigurnost područja i za duhovnu skrb oko vojnih pridošlica – odrazili su se u načinu na koji su birane i rješavane ikonografije nekih od tradicionalno prikazivanih svetaca na Kaptolu i Gradecu.

Slikarski ciklus za oltar sv. kralja Ladislava Ioannesa Eisenharta iz stare katedrale (1690.) rani je primjer udruženih političko-crkvenih viđenja kaptolske elite o budućnosti Zagrebačke biskupije i ujedinjenja Hrvatskoga Kraljevstva nakon oduševljenja vojnim pobjedama u Velikom habsburško-osmanskome ratu (1683. – 1699.), i prije njegova okončanja. Slika *Sv. Blaž zaštićuje udovice i siročad* (1749.) koju je naručio gradski sudac Adam Ballogh za gradski magistrat ističe karitativnost kao vjersku (lat. *Deus charitas est*) i društvenu vrlinu, a veliki prikaz *Blaženoga Augustina Kažotića* (1797.) bečkoga slikara Johanna Jacobéa naglašava identitetske posebnosti Zagrebačke biskupije s kulturno-povijesnoga i liturgijskoga motrišta.

**Sanja Cvetnić** (Zagreb, 1961.) redovita je profesorica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Studirala je u Zagrebu, Bologni i Rochesteru (NY), a kao gostujući nastavnik predavala je na studijima povijesti umjetnosti u Sarajevu i Veneciji. Glavne teme istraživanja i publikacija su slikarstvo od 15. do 18. stoljeća te ikonografija nakon Tridentskoga sabora.



## Tragovi naručiteljske djelatnosti u pisanoj ostavštini plemićkih obitelji u 17. i 18. stoljeću

Tijekom 17. i 18. stoljeća plemstvo koje je posjedovalo kuće i palače na području Gradeca i Kaptola te zemljišna dobra na širem zagrebačkome području bilo je velikim dijelom dionikom kulturne izgradnje toga prostora. Jedna od temeljnih odrednica plemićkoga identiteta bilo je društveno i kulturno pokroviteljstvo te patronatsko pravo iz kojih je proizlazila i njihova naručiteljska djelatnost te konzumacija kulturnih sadržaja.

Predavanje će se temeljiti na analizi izvornog arhivskog gradiva iz osobnih fondova plemićkih obitelji Chernkoczy, Vojković-Vojkffy i Sermage pohranjenih u Hrvatskome državnom arhivu. Temeljni je cilj izlaganjem prikazati vrste gradiva u sačuvanoj pisanoj ostavštini plemstva koje sadrže podatke o naručiteljskoj i pokroviteljskoj djelatnosti pojedinaca iz rečenih obitelji, kao i onih koji su činili njihov društveni krug. Takvo su gradivo primjerice računi, priznanice, ugovori, oporuke, inventari dvoraca i palača te osobna korespondencija. Također cilj je izlaganja prikazati načine pokroviteljskog djelovanja plemstva, potom vrste, ako je moguće i izgled naručenih predmeta, umjetnike, majstore i kulturne utjecaje, kao i svakodnevni životni prostor te osobni doživljaj i motivaciju naručitelja odnosno pokrovitelja. Prezentiranje naručenih djela ciljanoj publici bio je ujedno važan element plemićke društvene samorepresentacije.

**Valentina Janković Barbarić** (Zagreb, 1980.) diplomirala je 2003. godine na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, gdje je 2013. godine i doktorirala s temom *Plemićka obitelj Vojković-Vojkffy i društveno-kulturni život Zagreba i okolice u 18. stoljeću*. Docentica je na Hrvatskom katoličkom sveučilištu gdje izvodi nastavu na kolegijima iz ranonovovjekovne povijesti. Njezini znanstveni interesi vezani su uz istraživanje plemićkih obitelji i elita Hrvatsko-slavonskoga Kraljevstva, zatim kulturne i društvene povijesti te povijesti žena i svakodnevice u ranom novom vijeku. Autorica je više znanstvenih i stručnih radova, urednica jednog zbornika radova, priredila je kritičko izdanje zbirke odabranog arhivskog gradiva te održala desetak izlaganja na međunarodnim i domaćim znanstvenim skupovima. Članica je Hrvatskog nacionalnog odbora za povijesne znanosti te istraživačke grupe za 18. stoljeće IGOS.

## Kipar Francesco Robba i Zagreb

Kipar Francesco Robba rođen je 1698. godine u Veneciji, gdje se je – između 1711. i 1716. – školovao kod kipara Pietra Baratte. Od 1720. do 1757. godine boravio je i djelovao u Ljubljani. Kao i kamenoklesari Mihael Cussa i Luka Mislej, kipar Ivan Komersteiner i slikar Ivan Eisenhor dt, i Robba je brzo pronašao važne zagrebačke naručitelje te s tim gradom ostao povezan do kraja svojega života: tu je – tijekom kratkoga posjeta u siječnju 1757. godine – i umro.

Temeljna istraživanja Robbinih djela u Zagrebu započela su već početkom 20. stoljeća: o njemu su pisali austrijski, hrvatski i slovenski povjesničari umjetnosti, cjelovit mu je opus bio predmetom čak triju doktorskih disertacija (Anton Vodnik, Vera Horvat Pintarić, Matej Klemenčič), a detaljno su istraženi i interpretirani i brojni arhivski izvori o njegovu radu, uključujući i one zagrebačke. U okviru predavanja, Robbina će zagrebačka djela biti predstavljena kroz sljedeća pitanja:

- Kako je došlo do njegovih kontakata sa Zagrebom i na koji su način rani radovi za zagrebačke isusovce pripomogli novim Robbinim narudžbama u Zagrebu i Hrvatskoj?
- Koji je redosljed narudžbi za katedralu i tko su bili njihovi glavni protagonisti?
- Na koji su način Robbina zagrebačka djela utjecala na ukus naručitelja i što se zbilo nakon Robbine smrti 1757. godine?
- Koje značenje za razumijevanje Robbina opusa ima regotizacija zagrebačke katedrale nakon 1880. godine?
- Kakvo je povijesnoumjetničko značenje (lokalno, regionalno, globalno) Robbina djela danas, nakon više od stoljeća intenzivnih istraživanja?

**Matej Klemenčič** (Ljubljana, 1971.) redoviti je profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Ljubljani. Glavno područje njegova istraživanja venecijansko je barokno kiparstvo, a bavi se i drugim temama iz kasnoga srednjeg i ranoga novog vijeka, migracijama umjetnika te naručiteljskim vezama Jadrana i Srednje Europe. Među njegovim važnijim publikacijama su monografije o Francesu Robbi (2013.) i Robbinjoj ljubljanskoj fontani (2010.), a u ljubljanskoj je Narodnoj galeriji osmislio i suorganizirao izložbu o slikaru Almanachu (2005.). U Narodnoj galeriji i Narodnom muzeju Slovenije osmislio je i pokrenuo istraživački projekt *Barok u Sloveniji* (2025.).

## Percepcija Hrvatske u osmanskim izvorima 17. i 18. stoljeća

Najpoznatiji likovi i događaji u sklopu političkih i kulturnih veza Hrvatske i Osmanskog Carstva potječu iz klasičnog osmanskog razdoblja, odnosno vladavine sultana Sulejmana I. (1520. – 1566.). Uz posebni vazalni status Dubrovnika, poznato je, primjerice, da je Sulejman donekle vladao slavenskim jezikom, te da su neki od njegovih najistaknutijih vezira potjecali s prostora dalmatinskoga zaleđa. Jedan od njih bio je Rustem-paša, s kojim je 1553. godine Antun Vrančić imao priliku pregovarati na hrvatskom. Međutim, najbogatiji izvor podataka i komentara koji se odnose na područje današnje Hrvatske potječe iz 17. stoljeća. Radi se o monumentalnom desetotomnom *Putopisu* znamenitog osmanskog putnika Evlije Čelebija (1611. – 1658.?).

U izlaganju će se kontekstualizirati osmanska percepcija Hrvata i Hrvatske, s fokusom na 17. i 18. stoljeće. Izlaganje će se temeljiti na prikazima Evlije Čelebija te ih kombinirati s drugim narativnim izvorima, uključujući i pjesme *Hubanname* i *Zenanname* (Enderûnlu Fâzıl, Istanbul, rukopis, 1792. – 1793.) napisane u 18. stoljeću kao kompendiji komentarā o mladićima i djevojkama različitih nacionalnosti i nasljeđa. Tu spadaju i albumi s prikazima osmanske nošnje koji su isprva bili izrađivani od strane europskih putnika, a od kraja 17. stoljeća oslikavali su se unutar samog Osmanskog Carstva.

**Zeynep Oğuz Kursar** (Ankara, 1981.) diplomirala je arhitekturu i magistrirala povijest arhitekture na Bliskoistočnom tehničkom sveučilištu (Middle East Technical University) u Ankari (Turska). Doktorirala je na Odsjeku za povijest umjetnosti i arhitekture na Sveučilištu Harvard (Cambridge, SAD). Radila je na projektima istraživanja i dokumentiranja lokaliteta grčke, armenske, asirske i židovske kulturne baštine te sudjelovala u međunarodnim arheološkim istraživanjima u Turskoj. Od 2016. godine živi u Hrvatskoj, a od 2019. kao vanjski suradnik na Katedri za turkologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu drži nastavu iz izbornog kolegija *Art and Architecture in Safavid, Mughal, and Ottoman Empires in the Early Modern Period*. Područje njezina znanstvenog interesa usmjereno je na istraživanje odnosa osmanske materijalne kulture s autohtonim kulturnim nasljeđem i globaliziranim mrežama postkrižarskog Mediterana i postmongolske Euroazije.

## Stara katedrala u Muzeju grada Zagreba

Posjetitelja koji bi u unutrašnjost zagrebačke katedrale stupio prije razornoga potresa 1880. godine, dočeka bi prostor uvelike različit od onog nama poznatoga: gotička opna crkve bila je gusto ispunjena, mahom baroknim oltarima i drugom opremom, ostvarujući slikovitu cjelinu usporedivu s interijerima bečkoga *Stephansdoma* ili gradačke katedrale sv. Egidija. Golema većina tih djela – koja su se u unutrašnjosti povijesne stolnice *uslojavala* stotinama godina – bila je uklonjena tijekom obnove koju će nakon potresa provesti zagrebački arhitekt Herman Bollé, a oltarne cjeline, pojedinačne slike, drveni i mramorni kipovi svoj su novi dom pronašli u crkvama diljem Zagrebačke nadbiskupije, zbirkama i muzejima. Virtualno (ponekad i stvarno) okupljanje te raspršene građe postalo je pak zadatkom generacijā budućih istraživača među kojima važno, *pionirsko*, mjesto zauzimaju Gjuro Szabo i Kamil Dočkal.

Fragmenti izgubljene cjeline – bljeskovi pozlate i hladan odsjaj mramora – ostali su zabilježeni na nizu fotografija unutrašnjosti *stare* katedrale, dok njezini raskošni (mramorni) oltari i kipovi danas krasi crkve u Križevcima, Žakanju, Varaždinskim Toplicama i drugim mjestima. Dio tog inventara ušao je i u fundus Muzeja grada Zagreba, pa će ovo izlaganje pružiti kratak prikaz njegove povijesti i sudbine te podsjetiti na neka od zaslužnih imena iz panorame naručiteljā (zagrebačkih biskupa i kanonika) i umjetnikā (stranih i domaćih slikara, kipara i klesara) zaslužnih za baroknu sliku našega grada.

**Danko Šourek** (Zagreb, 1979.) diplomirao je povijest umjetnosti i arheologiju na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu te je na istom fakultetu obranio doktorski rad s temom *Mramorna skulptura i altaristika XVII. i XVIII. stoljeća na području Rijeke i Hrvatskoga primorja* (2012.). Kao izvanredni profesor na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu sudjeluje u izvođenju nastave iz obveznih i izbornih kolegija prijediplomskoga i diplomskoga studija. Autor je niza znanstvenih radova iz područja umjetničke baštine renesanse i baroka, s istraživačkim interesom primarno usmjerenim na teme skulpture, ikonografije i naručiteljstva.

## ***In memoria aeterna:* ranonovovjekovni nadgrobni spomenici iz Muzeja grada Zagreba kao svjedočanstvo života, vremena i ukusa**

Osim osnovne funkcije obilježavanja mjesta ukopa, nadgrobni su spomenici u ranome novom vijeku imali višestruku namjenu u kojoj se ispreplitalo svjetovni i vjerski sadržaj. Likovnim i tekstualnim sadržajem čuvali su uspomenu na pokojnika, ukazivali na njegov društveni položaj te odražavali vjeru u spasenje i uskrsnuće duše. Oblikovna složenost spomenika ovisila je o željama naručitelja koji su – vođeni osobnom skromnošću – naručivali jednostavne nadgrobnike ili su – nastojeći pratiti suvremena kulturno-umjetnička zbivanja – angažirali afirmirane umjetnike kako bi izradili raskošnije spomenike.

Nadgrobni spomenici pohranjeni u Muzeju grada Zagreba svjedoče o vremenu u kojem su nastali, društveno-povijesnim mijenama te o željama i mogućnostima svojih naručitelja. Predavanje će biti usmjereno na analizu muzealiziranih spomenika i okolnosti njihove narudžbe, uz pokušaj rekonstrukcije ambijenta u kojem su se izvorno nalazili. Posebna će pozornost biti posvećena nadgrobnim spomenicima koji osim natpisa sadrže i likovne motive, poput lika pokojnika i motiva funeralne ikonografije.

**Maja Žvorc** (Čakovec, 1987.) viša je asistentica na Odsjeku za povijest umjetnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na istome je fakultetu diplomirala povijest umjetnosti i anglistiku te obranila doktorsku disertaciju o nadgrobnoj plastici na području kontinentalne Hrvatske. Njezini su istraživački interesi usmjereni na likovne umjetnosti renesanse i baroka, s posebnim naglaskom na kiparstvo i naručiteljstvo.

# MODENAR



ISBN: 978-953-379-230-9

Zagreb, FF Press, 2025.